

**UCHWAŁA NR XXIV/251/21
RADY MIASTA PORĘBA**

z dnia 25 stycznia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na
2021 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 713 z późn.zm.), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019r., poz. 2277 z późn. zm.)

**Rada Miasta Poręba
uchwala , co następuje:**

§ 1. Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Poręba.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta
Poręba

Elżbieta Kołodziej

Załącznik do uchwały Nr XXIV/251/21
Rady Miasta Poręba
z dnia 25 stycznia 2021 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
W MIEŚCIE PORĘBA na 2021 rok**

I. Wprowadzenie.

II. Podstawa prawna.

III. Diagnoza stanu problemów alkoholowych i zasobów umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej w mieście.

IV. Podstawowe problemy alkoholowe.

V. Podstawowe strategie działania.

VI. Cele, priorytety i harmonogram zadań.

Zadania własne gminy służące prowadzeniu działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu na terenie miasta w 2021r.

VII. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

VIII. Uwarunkowania realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

I. WPROWADZENIE

Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. 2019r. , poz. 2277 z późn. zm.) określa w art.1 obowiązek organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Zgodnie z art.4¹ ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin i jest realizowane w postaci gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalanych corocznie przez rady gmin.

Gmina z racji dysponowania odpowiednią wiedzą o problemach swoich mieszkańców oraz o swoich możliwościach może przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do społeczności lokalnej, ponieważ nadmierne zażywanie alkoholu stanowi poważny problem, nie tylko dla pojedynczych jednostek ale i dla ogółu społeczeństwa.

Działania zaplanowane w ramach programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021 roku stanowią nie tylko kontynuację zadań i przedsięwzięć zapoczątkowanych w minionych latach, ale także dają odpowiedź na nowe sugestie i potrzeby środowisk realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Realizowanie tych działań wymaga zaangażowania wielu środowisk i grup społecznych, konsekwencji w długofalowych działaniach i wprowadzenia nowatorskich rozwiązań szczególnie do pracy z dziećmi i młodzieżą. Efekty takiej pracy nie są spektakularne ale na pewno drobnymi krokami podnoszą świadomość społeczeństwa oraz promują właściwe postawy młodych ludzi w perspektywie ich dorosłego życia.

Działania ujęte w Gminnym Programie inicjowane są przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Porębie powołaną przez Burmistrza Miasta Poręba.

Program jest kontynuacją prac podjętych w 2020 roku.

II. PODSTAWA PRAWNA

Wśród najważniejszych aktów prawnych regulujących kwestie realizacji działań z przedmiotowego zakresu należy wymienić:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. 2019r., poz. 2277 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. 2020r., poz. 2050)
3. Ustawa z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym (t. j. Dz. U. 2019r., poz. 2365 z późn. zm),
4. Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku, o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz.U. z 2019r., poz. 2277 z późn.zm.) Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych powinien uwzględniać cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021 – 2025, na moment sporządzania niniejszego Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, nie został przyjęty i znajduje się w fazie projektowej. Mając powyższe na względzie, konieczne jest zastrzeżenie, że w przypadku wprowadzenia do ostatecznej wersji Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 postanowień istotnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uwzględniających założenia nowe lub odmienne od zawartych w niniejszym Gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, podjęte zostaną stosowne działania mające na celu dostosowanie zapisów tego ostatniego do nowej sytuacji.

III. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I ZASOBÓW UMOŻLIWIAJĄCYCH PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ I NAPRAWCZEJ W MIEŚCIE PORĘBA

Poręba jest miastem liczącym (stan na dzień 31.12.2020r.) **8271 mieszkańców, w tym:**

- dzieci i młodzieży do lat 18-tu - 1332
- dorosłych (18 lat i więcej) - 6936

W mieście funkcjonuje **16 punktów** sprzedaży napojów alkoholowych, w rozbiciu na:

·punkty sprzedaży detalicznej	13 ogółem
w tym: pełny zakres (piwo, wino, wódka)	13
niepełny zakres (piwo, wino)	0
(piwo, wódka)	0
(piwo)	0
·punkty gastronomiczne	3 ogółem
w tym: pełny zakres (piwo, wino, wódka)	1
niepełny zakres: (piwo, wino)	0
(piwo, wódka)	0
(piwo)	2

Na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych **przypadają 433 osoby** powyżej 18- tego roku życia.

Jako przelicznik brano pod uwagę punkty sprzedaży detalicznej i gastronomicznej, o pełnym zakresie sprzedaży napojów alkoholowych tj. piwo, wino, wódka oraz niepełnym: piwo – wódka, piwo – wino, piwo.

DANE O DZIAŁALNOŚCI NIEKTÓRYCH PLACÓWEK, INSTYTUCJI I ORGANÓW DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY I POZA NIĄ

1. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Do głównych zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Porębie na 2021 rok należy realizacja celów zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jak również:

- przyjmowanie wniosków na leczenie,
- motywowanie do leczenia, informowanie o szkodliwym działaniu spowodowanym nadużywaniem alkoholu (aspekty zdrowotne, społeczne, finansowe),
- przygotowywanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym,
- składanie wniosków o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego,
- kierowanie na badanie oraz leczenie osób uzależnionych od alkoholu w myśl ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- opiniowanie wniosków w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (dalej także GKRPA) – wg stanu na dzień 31 grudnia 2020r. wchodziło 5 osób przeszkolonych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zbiera się na posiedzeniach ogólnych związanych z rozpatrywaniem spraw dotyczących realizacji programu, w tym opiniowaniem postanowień dotyczących wydania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz innych wniosków wpływających do Komisji .Członkowie odbyli w 2020r. 18 posiedzeń.

Cały proces rozpoczyna się w momencie, gdy informacja o rozkładzie życia rodzinnego, demoralizacji małoletnich lub inne wymienione w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dotrą do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja wzywa do stawienia się wskazaną osobę i na podstawie zebranego materiału (np. wywiad środowiskowy z Policji, MOPS,) podejmuje rozmowę mającą na celu zmotywowanie do leczenia, a następnie monitoruje przebieg tego leczenia. Komisja może na wniosek osoby wezwanej lub własny skierować chorego na badanie przez zespół biegłych w celu wydania opinii, czy faktycznie występuje tu uzależnienie.

Komisja na posiedzenia zaprasza zarówno osoby nowo zgłoszone jak również osoby, w stosunku do których postępowanie wszczęto w 2020r., udziela również wsparcia dla osób współuzależnionych. W razie odmowy poddania się leczeniu Komisja kieruje wniosek do Sądu Rejonowego w Zawierciu o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego.

W roku 2020 GKRPA rozpatrzyła 28 wniosków-zgłoszeń osób uzależnionych. I tak spośród 28 osób 15 osób zostało zmotywanych do poprawy swojej sytuacji i są one pod stałym monitoringiem Komendy Powiatowej Policji, MOPS oraz kuratorów sądowych. 2 osoby podjęły leczenie alkoholowe w formie leczenia stacjonarnego oraz leczenie ambulatoryjne – wszycie tabletki. 1 osoba postanowieniem Sądu została skierowana na przymusowe leczenie alkoholowe.

W przypadku 9 wniosków trwa kontynuacja postępowania.

Na terenie Miasta Poręba nie działa żadna specjalistyczna placówka leczenia odwykowego. Osoby podejmujące leczenie korzystają ze świadczeń Zakładu lecznictwa Ambulatoryjnego – Poradni Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Zawierciu.

2. PUNKT KONSULTACYJNY - Punkt konsultacyjny jest miejscem nawiązania pierwszego życzliwego kontaktu pacjenta i jego rodziny:

- motywuje do leczenia,
- informuje o możliwości podjęcia leczenia w placówce leczenia odwykowego,
- udziela wsparcia po zakończonym leczeniu (np. poprzez uruchomienie przy punkcie grup wsparcia po zakończonym programie leczenia w placówce odwykowej),
- rozpoznaje w trakcie rozmowy zjawiska przemocy domowej i udziela stosownego wsparcia oraz informacji o możliwościach powstrzymania przemocy,
- interweniuje w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej,
- posiada bazę danych o dostępnych miejscach pomocy oraz literaturę edukacyjną,
- udziela porad i informuje o możliwościach prawnych z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, wdrażania drogi sądowej w stosunku do członków rodzin uchylających się od zobowiązań w zakresie zaspakajania potrzeb rodziny,
- udziela konsultacji indywidualnych dla dorosłych dzieci alkoholików.

W okresie od 01.12.2020r. – 12.12.2020r. Punkt Konsultacyjny czynny był 1 raz w tygodniu, w soboty w godz. 11.30 do 14.30 za wyjątkiem świąt i dni ustawowo wolnych.

Certyfikowany terapeuta uzależnień udzielała indywidualnych konsultacji osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu.

Ogółem w 2020r. udzieliła **413** konsultacji indywidualnych, w tym:

- **355** konsultacji – 50 osób uzależnionych
- **50** konsultacji – 9 osób współuzależnionych
- **1** konsultacja – związana z przemocą w rodzinie – 1 osoba
- **7** inne konsultacje – 7 osób (Covid)

W 2020r. do Punktu Konsultacyjnego zgłosiło się **22** osób, którym udzielono konsultacji pierwszy raz. Pozostałe osoby to osoby z roku 2019. W sumie w konsultacjach indywidualnych uczestniczyło **61** osób. Częstotliwość korzystania przez te osoby na zasadzie wielokrotności dało **413** konsultacji.

Ponadto w związku ze stwierdzeniem u **8** osób uzależnienia, którego leczenie wymaga rozpoczęcia terapii w programie podstawowym i pogłębionym, osoby te zostały skierowane do OTUA w Parzymiechach

(Oddział Zamiejscowy w Częstochowie, ul. 1 Maja 25). Z ustaleń wynika, że zgłosiły się i rozpoczęły leczenie odwykowe.

Biorąc pod uwagę skalę zagrożenia patologią społeczną, jaką jest alkoholizm – zauważalny jest wzrost zainteresowania konsultacjami indywidualnymi mieszkańców Gminy. Z porad korzystają osoby uzależnione od alkoholu i współzależnione a także osoby, które w swoich rodzinach posiadają problem związany z przemocą.

Analizując ilość osób korzystających z porad terapeuty w Punkcie Konsultacyjnym od czasu jego uruchomienia nasuwa się wniosek, iż zainteresowanie tego typu polityką rozwiązywania problemu alkoholowego mobilizuje osoby z tym problemem do pracy nad sobą i wprowadzania zmian w swoim życiu. Osoby te, w wyniku podjęcia rozmów w Punkcie rozładowują napięcia wewnętrzne i w konsekwencji wyciszają emocje, prowadzące do rozwijania przemocy domowej. Osobom, które zgłaszały problem przemocy w rodzinie udzielono porady zgodnie z kwalifikacjami oraz zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Wskazano instytucje zajmujące się tego typu problematyką. Mając na względzie zapotrzebowanie społeczne na tego typu porady ze strony osoby rozumiejącej problem alkoholowy należy spodziewać się dalszego wzrostu zainteresowania konsultacjami w 2021 roku.

3. ZAWIERCIAŃSKIE STOWARZYSZENIE TRZEŹWOŚCIOWE „PRYZSTAŃ” – KLUB ABSTYNENTA W ZAWIERCIU:

- realizuje świadczenia rehabilitacyjne, zapewnia osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom możliwość kontynuacji procesu „zdrowienia”, uczy funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie bez alkoholu. Działania Społeczności Klubu ukierunkowane są na przywrócenie zdolności funkcjonowania społecznego osobie uzależnionej,

- organizuje przy współpracy z Poradnią Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współzależnienia w Zawierciu zajęcia terapeutyczne dla członków Klubu – osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin w formie zajęć treningowych oraz terapii wyjazdowych, terapii rodzinnej,

- Klub stanowi grupę wsparcia dla osób i rodzin z problemem alkoholowym, kształtuje w społeczeństwie alternatywne środowisko promujące trzeźwy styl życia bez alkoholu,

- Klub realizuje swoje zadania poprzez pracę Społeczności Klubowej, Grupę Wsparcia dla żon – osób współzależnionych, działających na terenie Klubu Grupę Anonimowych Alkoholików,

- Udziela informacji o możliwościach uzyskania pomocy w problemach zw. z alkoholem.

Członkami Klubu korzystającymi z usług i specjalistycznych zajęć, w tym terapii profesjonalnej są również osoby uzależnione i ich rodziny z terenu Gminy Poręba. W 2020 roku w zajęciach terapeutycznych uczestniczyło ok.8 mieszkańców Gminy Poręba.

Klub funkcjonuje pomimo sytuacji wywołanej epidemią COVID-19.

4. MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ w Porębie

Udziela pomocy socjalnej, pomaga w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb życiowych, materialnych, bytowych osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, wskazuje podopiecznym z problemami alkoholowymi sposoby ich rozwiązywania.

Ośrodek współpracuje z Punktem Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i ich Rodzin, z Sądem, Kuratorami Sądowymi, Policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Porębie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Biurem Pracy w Zawierciu, z placówkami oświatowymi i opieki zdrowotnej, z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, Bankiem Żywności.

Udziela poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego, rodzinnego, kieruje do specjalistycznych instytucji zajmujących się problemami społecznymi.

Rodzinom w trudnej sytuacji finansowej przyznaje pomoc finansową w postaci zasiłków stałych, zasiłków okresowych, zasiłków celowych. Przyznaje również pomoc rzeczową i w formie dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach. W 2020r. 3 dzieci z rodzin z problemem alkoholowym korzystało z pomocy w formie posiłku. Na terenie Gminy Poręba występują problemy związane z nadużywaniem alkoholu, a co za tym idzie problemy przemocy w rodzinie. Znikomo występuje problem narkomanii. Szczegóły obrazuje tabela poniżej.

Lp.	Zadanie	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.	2020r.
1.	Liczba rodzin z problemem alkoholowym objętych pomocą MOPS	36	26	33	31	27
2.	Liczba osób z problemem narkomanii	3	2	3	2	2
3.	Liczba rodzin, w których występuje przemoc	27	18	12	24	23
4.	Liczba osób w rodzinach objętych pomocą MOPS	525	512	453	442	377
5.	Inne dane MOPS – liczba założonych Niebieskich Kart	21	15	12	20	13

Ośrodek monitoruje stale działalność Punktu Konsultacyjnego i postępy osób zagrożonych w wychodzeniu z nałogu. W 2020r. do współpracy z terapeutą skierowano i zobowiązano 16 osób. Pracownicy socjalni przeprowadzają wywiady środowiskowe w zakresie występowania problemu alkoholowego i przemocy w rodzinie. W 2020r. trzech podopiecznych MOPS poddało się leczeniu odwykowemu w specjalistycznych placówkach zamkniętych, 8 osób poddało się leczeniu stacjonarnemu.

Kolejnym problemem, któremu towarzyszą uzależnienia jest przemoc w rodzinie, rozumiana jako fizyczna i psychiczna agresja, stosowana najczęściej wobec kobiet i dzieci. Występuje wówczas łamanie norm społeczno-prawnych i dysfunkcja rodziny, dlatego bardzo ważnym aspektem jest stworzenie kompleksowego systemu działania.

Działania te polegają na ustaleniu przez pracownika socjalnego skali zjawiska we współpracy z Policją i społecznością lokalną. Zaś narzędziem pracy skierowanym do środowisk dotkniętych przemocą jest „Niebieska Karta”.

W 2020r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 13 Niebieskich Kart. Do rozpatrzenia NK powołano 56 grupy robocze, ponadto odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego.

W roku 2021 działania MOPS będą nadal kontynuowane, ze szczególnym naciskiem na pracę socjalną mającą na celu wspieranie rodzin w walce z problemami społecznymi, ochronę dzieci, zapobieganie przemocy, co z uwagi na sytuację epidemiologiczną w kraju, obostrzenia, w tym zamknięcie szkół może ulec spotęgowaniu.

5. ŚWIETLICA ŚRODOWISKOWA

Prowadzi działalność dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych – rodzin z problemem alkoholowym, zapewniając opiekę pedagogiczno-wychowawczą dzieciom uczęszczającym do Świetlicy.

Świetlica rozwija zainteresowania i uzdolnienia wychowanków, pomaga w odrabianiu lekcji. W Świetlicy realizowane są programy profilaktyczne dla dzieci oraz prowadzone są działania profilaktyczne wobec rodziców dzieci uczęszczających do świetlicy. W zajęciach świetlicy uczestniczy ok. 107 dzieci, w tym 30 z rodzin dysfunkcyjnych.

Świetlica czynna jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 11⁰⁰ do 19⁰⁰. Zatrudnione są 2 osoby – kierownik i starszy wychowawca. Całkowity koszt utrzymania świetlicy wyniósł w 2020r. 161.993,00zł. (w tym dotacja z ROPS w Katowicach 19.200,00zł).

Wśród podopiecznych występują różnorodne problemy społeczne: alkoholizm, bezrobocie, długotrwała i ciężka choroba, ubóstwo, wielodzietność, przemoc w rodzinie. Środowiska objęte są różnorodnymi formami pomocy zarówno finansowej jak i szeroko rozumianej pracy socjalnej.

6. SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ w Porębie

Na podstawie przeprowadzonych analiz dokumentacji medycznej oraz na podstawie przeprowadzonych rozmów z lekarzami pracującymi w SP ZOZ w Porębie uzyskano następujące dane za 2020 r., które obrazuje tabela poniżej (w porównaniu z ubiegłymi latami):

	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.	2020
Problem z narkomanią	5	4	5	4	6
Problem alkoholizmu	99	90	98	109	99
Przemoc w rodzinie	23	20	20	5	7

7. KOMENDA POWIATOWA POLICJI W ZAWIERCIU POSTERUNEK POLICJI W PORĘBIE

Dane dot. występowania problemu alkoholizmu, narkomanii i przemocy na terenie miasta Poręba obrazuje poniższa tabela

Lp.	Kategoria przestępstwa (stwierdzone)	2017r.	2018r.	2019r.	2020r.
1.	Przestępstwa ogółem	118	118	74	47
2.	Przestępstwa kryminalne	87	73	49	40
3.	7 kategorii kryminalnych (bójka, rozbój, pobicia, włamania, kradzież mienia, kradzież pojazdu, uszkodzenie ciała, uszkodzenie mienia)	51	37	22	20
4.	Przestępstwa narkotykowe	7	7	2	1
5.	Nietrzeźwi kierujący po spożyciu alkoholu	36	44	21	7
6.	Nietrzeźwi sprawcy zdarzeń drogowych	2	2	3	2

8. SZPITAL POWIATOWY W ZAWIERCIU - PORADNIA LECZENIA UZALEŻNIEŃ ALKOHOLOWYCH I WSPÓLUZALEŻNIEŃ

W 2020r. liczba chorych przyjętych do leczenia wyniosła 29, w tym 5 kobiet i 24 mężczyzn.

Liczba pacjentów przyjętych do leczenia – współuzależnionych – po raz pierwszy wyniosła 10, w tym 2 kobiety i 8 mężczyzn.

Dane z jednej poradni nie obrazują całości problemu, ponieważ mieszkańcy mający problem alkoholowy mogą leczyć się w poradniach na terenie całego kraju.

Pacjenci Poradni – zarówno osoby uzależnione od alkoholu, jak i osoby współuzależnione, które ukończyły podstawowy program terapeutyczny w poradniach mogą uczestniczyć w zajęciach Zawierciańskiego Stowarzyszenia Trzeźwościowego Klubu Abstynenta „Przystań” w Zawierciu.

9. SĄD REJONOWY w ZAWIERCIU

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Zawierciu przekazał informacje odnośnie osób z terenu Poręby skazanych i pozostających pod nadzorem kuratora rodzinnego oraz liczbę środków probacji wykonywanych przez kuratorów dla dorosłych w 2020 roku.

Przez kuratorów dla dorosłych prowadzonych jest:

- 4 sprawy w związku ze skazaniem z art. 207 kk (znęcanie się fizyczne lub psychiczne),
- wobec 9 osób orzeczony jest obowiązek powstrzymywania się od nadużywania alkoholu i wobec 5 osób orzeczono zakaz używania substancji odurzających,

- w związku ze skazaniem na podstawie art. 55 i 62 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii dozorem kuratora objęte są 2 osoby.

Przez **kuratorów rodzinnych** prowadzone są:

- postępowania wobec nieletnich o czyn karalny lub demoralizację – 3 nadzory,
- postępowania opiekuńcze, w których sąd ograniczył wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi – 14 nadzorów,
- sprawy, w których Sąd zobowiązał uczestnika do poddania się leczeniu odwykowemu od alkoholu - 1 nadzór.

Kuratorzy nie dysponują innymi danymi dotyczącymi występowania problemu narkomanii, alkoholizmu i przemocy na terenie miasta Poręby.

IV. PODSTAWOWE PROBLEMY ALKOHOLOWE

Problemy związane z nadużywaniem alkoholu przez część naszego społeczeństwa stanowią poważne zagrożenia dla funkcjonowania społecznego i ekonomicznego, kondycji zdrowotnej i moralnej społeczeństwa. Do podstawowych problemów alkoholowych należą:

1. Szkody występujące u osób pijących:
 - a. samozniszczenie osób uzależnionych od alkoholu
 - b. uszkodzenie zdrowia u osób dorosłych nadmiernie pijących
 - c. uszkodzenie rozwoju psychofizycznego i kariery edukacyjnej
2. Szkody występujące u członków rodzin alkoholowych:
 - a. zaburzenia psychosomatyczne i emocjonalne spowodowane ciągłym stresem
 - b. demoralizacja i ubóstwo
 - c. obniżenie szans zrobienia kariery zawodowej przez członków rodzin
3. Alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy/absencja, wypadki, obniżenie wydajności prac.
4. Naruszenie prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe:
 - a. przestępstwa drogowe
 - b. przemoc w rodzinie
 - c. zakłócenia bezpieczeństwa i porządku publicznego
 - d. wpływ nietrzeźwości na popełnianie przestępstw, a w szczególności na zjawisko recydywy
5. Naruszenie prawa związane z obrotem alkoholem:
 - a. nielegalny import, produkcja i sprzedaż
 - b. sprzedaż alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym reklama napojów alkoholowych
 - c. Niekorzystne społeczne zmiany w strukturze spożycia napojów alkoholowych.

V. PODSTAWOWE STRATEGIE DZIAŁANIA

1. Kontrola przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu / w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinach alkoholowych.
3. Profilaktyczne programy informacyjne i psychoedukacyjne wpływające na podstawy i umiejętności ważne dla zdrowia i trzeźwości, w szczególności wobec młodzieży i grup podwyższonego ryzyka.
4. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii dla osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin.
5. Szkolenie przedstawicieli wybranych zawodów w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych.
6. Rozwój i modernizacja usług terapeutycznych dla osób uzależnionych i członków rodzin.

7. Wdrożenie metod wczesnej diagnozy i krótkich interwencji wobec problemów alkoholowych u pacjentów w podstawowej opiece zdrowotnej i praktyce lekarzy rodzinnych.

8. Wsparcie programów realizowanych przez instytucje i podmioty pozarządowe zajmujące się rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz środowisk wzajemnej pomocy

9. Edukacja publiczna mająca na celu profilaktykę przeciwdziałania alkoholizmowi, informowanie o konsekwencjach nadużywania alkoholu i metod zapobiegania szkodom zdrowotnym, promocję zdrowego stylu życia, trzeźwości i abstynencji.

10. Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej, merytorycznej dla realizacji gminnego programu.

11. Zapewnienie i stworzenie warunków do działań sportowych i rekreacyjnych w celu zapewnienia młodzieży zajęć w czasie wolnym od nauki.

VI. CELE, PRIORYTETY I HARMONOGRAM ZADAŃ

1. Cel strategiczny

Ograniczenie szkód społecznych i zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez mieszkańców miasta Poręba, a w szczególności przez osoby niepełnoletnie.

2. Cele operacyjne

1/Poprawa jakości życia rodzin z problemem alkoholowym, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie.

2/Podniesienie w społeczeństwie, a w szczególności wśród młodzieży, poziomu wiedzy o zagrożeniach wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych oraz zachowań ryzykownych.

3. Priorytety

1/ Udzielanie pomocy psychologicznej dzieciom i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym i dotkniętych przemocą.

2/ Rozszerzenie oferty zajęć socjoterapeutycznych, profilaktycznych i prewencyjnych dla dzieci i młodzieży.

3/ Zwiększenie dostępności szkoleń dla realizatorów Programu.

4/ Zwiększenie skuteczności egzekwowania zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim i nietrzeźwym.

4. Harmonogram zadań

Zadania własne Gminy służące prowadzeniu działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu na terenie miasta Poręba w 2021 roku:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych, o ile aktualne obostrzenia, nakazy i zakazy wynikające z sytuacji epidemiologicznej w kraju na to pozwolą.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

4.1. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY TERAPEUTYCZNEJ I REHABILITACYJNEJ DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU

Realizacja w/w zadania odbywać się będzie poprzez:

- współpracę z Poradnią Uzależnień Alkoholowych i Współuzależnień w Zawierciu w zakresie zwiększenia pomocy terapeutycznej dla pacjentów uzależnionych od alkoholu z terenu miasta Poręba,
- finansowanie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin – informowanie o chorobie alkoholowej i możliwościach leczenia,
- kierowanie osób na badanie u lekarzy biegłych,
- kierowanie do Sądu Rodzinnego wniosków o przymusowe leczenie odwykowe osób uzależnionych,
- współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Porębie,
- zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych (np. broszury, ulotki) dla osób korzystających z punktu konsultacyjnego oraz instytucji i organizacji współpracujących z punktem,
- dofinansowanie pobytu na obozach terapeutycznych osób uzależnionych z terenu miasta w miarę potrzeb. Program terapeutyczny prowadzony powinien być przez specjalistów w zakresie terapii uzależnień,
- współpraca z instytucjami, które prowadzą działalność w zakresie leczenia osób uzależnionych.

4.2. UDZIELANIE RODZINOM, W KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ PROBLEMY ALKOHOLOWE POMOCY PSYCHOSPOŁECZNEJ I PRAWNEJ, A W SZCZEGÓLNOŚCI OCHRONY PRZED PRZEMOCĄ W RODZINIE

Realizacja w/w zadania odbywać się będzie poprzez:

- Kontynuacja rozszerzenia zakresu działania punktu konsultacyjnego o problematykę przemocy w rodzinie (pomoc prawna, informacyjna dla ofiar przemocy i ich rodzin),
- Finansowanie działalności świetlicy środowiskowej dla dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi,
- Realizacja programu profilaktycznego dla dzieci z rodzin patologicznych uczęszczających do świetlicy,
- Edukacja publiczna (przewodniki, ulotki, poradniki, broszury),
- Dofinansowanie wycieczek, kolonii i obozów, w czasie których realizowane są programy, zajęcia profilaktyczne w zakresie problematyki uzależnień,
- Wdrażanie na terenie miasta procedury niebieskich kart jako działań obronnych przed przemocą w rodzinie.

4.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych, o ile aktualne obostrzenia, nakazy i zakazy wynikające z sytuacji epidemiologicznej w kraju na to pozwolą.

Realizacja w/w zadania odbywać się będzie poprzez:

- Organizowanie w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych konkursów promujących zdrowy styl życia pt.: „NIE dla alkoholu i narkotyków”,
- Realizacja programu Domowych Detektywów „ Jaś i Małgosia na tropie” – szkolno-środowiskowego programu profilaktyki alkoholowej,
- Udział w ogólnopolskiej kampanii profilaktycznej: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na rodzinę”,
- Tworzenie w szkołach szkolnych programów profilaktycznych, których głównym zadaniem jest zapobieganie patologiom wśród dzieci i młodzieży. Programy profilaktyczne powinny być integralnie związane z programem wychowawczym szkoły,
- Zapewnienie dostępu do literatury fachowej pomocnej przy realizacji zadań związanych z profilaktyką,
- Finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, kulturalno-oświatowych dla dzieci i młodzieży,
- Wskazanie dzieciom i młodzieży ciekawych form spędzania wolnego czasu poprzez organizację turniejów – np. tenisa stołowego, piłki nożnej, siatkówki i innych gier zespołowych,
- Realizacja programów profilaktycznych w Zespole Szkół, szkołach podstawowych,

- Włączenie rodziców do działań profilaktycznych,
- Edukacja rodziców i wychowawców w zakresie pomocy dzieciom i młodzieży w utrzymywaniu abstynencji poprzez organizowanie szkoleń i prelekcji n.t. czynników chroniących dzieci i młodzież przed zachowaniami ryzykownymi,
- Finansowanie dożywiania dzieci uczęszczających do świetlicy środowiskowej,
- Współpraca z Kościołem w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi wśród młodzieży,
- Finansowanie szkoleń w zakresie problematyki uzależnień,
- Prowadzenie stałego systemu informacji nt. działań podejmowanych na terenie miasta na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (informacje nt. określonych działań winny znajdować się w gablotach MOPS-u, Urzędu Miasta, Punktu Konsultacyjnego).

4.4. WSPOMAGANIE DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI, STOWARZYSZEŃ I OSÓB FIZYCZNYCH SŁUŻĄCYCH ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Realizacja w/w zadania odbywać się będzie poprzez:

- Tworzenie systemu wspierania i szkolenia nauczycieli, pedagogów szkolnych, realizatorów programów profilaktycznych – dofinansowanie szkoleń,
- Wspieranie działań podejmowanych przez Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Przystań” oraz lokalne instytucje na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Finansowanie lub dofinansowanie kursów, szkoleń dla osób działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Poręba,
- Finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego,
- Wynagrodzenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Wspieranie i dofinansowywanie Uczniowskiego Klubu Sportowego w zakresie podejmowanych działań na rzecz profilaktyki alkoholowej wśród młodzieży,
- Finansowanie działalności świetlicy środowiskowej,
- Finansowanie działań w zakresie udzielania świadczeń przez Izbę Wytrzeźwień,
- Opłacanie kosztów biegłych powołanych do orzekania o uzależnieniu.

4.5. PODEJMOWANIE INTERWENCJI W ZWIĄZKU Z ART. 13¹ I 15 USTAWY ORAZ WYSTĘPOWANIE PRZED SĄDEM W CHARAKTERZE OSKARŻYCIELA PUBLICZNEGO

·Kontrola po linii art.13¹ cytowanej ustawy – reklamy, promocje napojów alkoholowych oraz art. 15 – zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych:

1. osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości,
2. osobom do lat 18-tu,
3. na kredyt lub pod zastaw.

·W przypadku wątpliwości co do pełnoletności nabywcy sprzedający lub podający napoje alkoholowe uprawnieni są do żądania okazania dokumentu stwierdzającego wiek nabywcy,

·Wizytacje i kontrole w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania zapisów zawartych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

VII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji.

Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji wynosi:

·Przewodniczący Komisji, Pełnomocnik – 150 zł brutto za udział w jednym posiedzeniu

·Członkowie Komisji – 120 zł brutto za udział w jednym posiedzeniu

Podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowi podpisana lista obecności członków komisji uczestniczących w posiedzeniu.

VIII. UWARUNKOWANIA REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Adresatem Programu jest szerokie grono odbiorców, a w tym m.in. osoby uzależnione i zagrożone patologiami społecznymi wraz ze swoimi rodzinami ; jednostki zajmujące się pracą z rodzinami dysfunkcyjnymi, w których występują problemy związane z uzależnieniami oraz wszyscy, którym zależy na promowaniu zdrowego stylu życia wolnego od nałogów, na szerzeniu idei trzeźwości w środowisku lokalnym ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Program będzie realizowany przez: Urząd Miasta Poręba, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Świetlicę Środowiskową w Porębie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Sąd Rejonowy, Policję, SP ZOZ, Poradnię Leczenia Uzależnień i Współuzależnień, Miejski Ośrodek Kultury, Komisje Rady Miasta Poręba.

Zadania Gminnego Programu finansowane będą z opłat pobieranych przez Gminę za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Każda instytucja realizująca w/w Program jest zobowiązana do dnia 7 grudnia 2021 roku przedstawić swój program działań na rok następny z uwzględnieniem zadań, metod ich realizacji i ewentualnych potrzeb związanych z realizacją zadań oraz przedstawić sprawozdanie z realizacji zadań Gminnego Programu w roku 2021 – w terminie do dnia 15.12.2021r.

Uzasadnienie

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy.

Realizacja zadań jest prowadzona w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalanego corocznie przez radę gminy.